

‘Via een oude oorkonde naar Hollywood!’, een webquest voor het voortgezet onderwijs

door dr. Geertrui Van Synghel

Na de succesvolle lancering van het eerste educatief project voor het primair onderwijs ‘Wie schrijft, die blijft!’ in 2010, heeft de Stichting Brabantse Bronnen een nieuw project gelanceerd in het kader van het *Digitaal Oorkondenboek van Noord-Brabant*. Met medewerking van de Stichting Cubiss is een digitaal product ontwikkeld over oorkonden en films, de webquest ‘**Via een oude oorkonde naar Hollywood!**’.

Opdracht

Een beroemde regisseur uit Hollywood wil een film maken over een belangrijke oorkonde die hij gevonden heeft. Hij is op zoek naar een schrijver die het script voor zijn film maakt. Hij vraagt jou een voorstel te maken. Dat filmscript hoeft nog niet tot in de kleinste details te worden uitgeschreven, maar de grote verhaallijn, de karakters en de setting moeten helder zijn.

Wat voor script schrijf jij? Een bloedstollend verhaal? Een komedie? Of stop je er vooral een flinke portie romantiek in?

Voordat je aan je script begint, moet je de regisseur bewijzen dat je genoeg van het onderwerp af weet. Dat doe je door de lijst met vragen in stap 1 van de werkwijze te beantwoorden.

Screenshot van de opdracht

Een webquest is een activerende en interactieve lesvorm met een onderzoeksgerichte opdracht waarbij de informatie, in ieder geval voor een flink deel, afkomstig is van bronnen op internet. De webquest ‘Via een oude oorkonde naar Hollywood!’ is vervaardigd door dr. Geertrui Van Synghel, bewerker van het digitaal Oorkondenboek van Noord-Brabant, en dr. Gerard Sonnemans, kinderboekenschrijver, en te raadplegen via de link <http://www.donb.nl/webquest/index.html>.

Speciaal voor deze webquest is ook een ondersteunende site gemaakt over oorkonden, <http://www.donb.nl/educatie/webquest/>, met onder meer links naar sites over het vervaardigen van perkament, middeleeuwse boeken, een pen van een ganzenveer, middeleeuwse letters enz.

Werkwijze - stap 1 Onderzoek het onderwerp 'oorkonden'

Voordat je de definitieve opdracht van de regisseur krijgt om een filmscript te maken, wil deze zeker zijn dat je voldoende van het onderwerp af weet. Daarom is er een vragenlijst opgesteld die je moet invullen en inleveren. Als je klaar bent met de vragenlijst, lever je die in bij je leraar. Daarna kun je beginnen met stap 2.

Let op: ook al schrijf je het filmscript in een groepje, iedereen moet een eigen ingevulde vragenlijst inleveren!

[Klik hier voor de bijbehorende vragenlijst en vul die zo goed mogelijk in.](#)

Instructie

1. Gebruik je verstand en de bronnen op internet. De meeste antwoorden vind je in [het filmpje bij de webquest](#) en op de [speciale website over oorkonden](#).
2. Vul je antwoorden in de lege kolommen in.
3. Sla het bestand onder je eigen naam op.
4. Mail het bestand naar je leraar.

Screenshot van Werkwijze, stap 1

De webquest bevat volgende onderdelen:

- een korte inleiding met een filmpje, gemaakt door Bennie Vialle
- de opdracht
- de werkwijze met stap 1, 2 en 3: het verrichten van onderzoek en invullen van de vragenlijst, het kiezen van een oorkonde uit een lijst en het maken van een filmscript. De oorkondenlijst bevat allerhand documenten, zoals bijvoorbeeld over een gevaarlijke everzwijnenjacht in 1233), een bloedwonder in Hooidonk in 1244, het vervalsen van een oorkonde uit 968. Bij elke oorkonde wordt een samenvatting gegeven, achtergrondinformatie, tips voor een filmscript, informatie over de oorkonde zelf en digitale links.
- de bronnen, met allerlei links naar digitale bestanden, zoals bijvoorbeeld de restauratie van waszegels, het maken van een lakzegel, tips voor het maken van filmscripts en humoristische filmpjes.
- de beoordeling: hier staat een toelichting over de toekenning van het cijfer voor de diverse onderdelen van de webquest
- een terugblik
- de leerkracht: met didactische informatie

[< terug naar de lijst met oorkonden](#)

Gevaarlijke everzwijnenjacht (waarschijnlijk kort voor 1233)

Samenvatting

Albert, heer van Cuijk, bevestigt vroegere schenkingen die gedaan zijn door Albert van Dinther en anderen aan de abdi van Berne. Hij geeft de grenzen aan van de gemeenten Dinther, Heeswijk, Bernheze, Bernhesermade en Loosbroek. Bij de hoeven die genoemd worden, blijken ook valken te horen. De oorkonde beschrijft ook hoe op een bepaalde dag twee heren naar Alberts vader, Hendrik van Cuijk, gekomen zijn op het eind van de akkers te Heeswijk, waar ze samen gekeken hebben naar het vangen van een groot everzwijn. Het varken werd pas laat in de duisternis gevangen, terwijl daarbij twee knechten bijna verdronken.

Achtergrondinformatie

In deze oorkonde wordt een aantal oudere schenkingen vastgelegd waar de abdi van Berne recht op had. Het gaat hier niet om nieuwe rechten, maar om het vastleggen en erkennen van oudere rechten. Hiervoor gebruikte men onder meer de tekst van een oudere oorkonde. Deze 'nieuwe' oorkonde bevat heel gedetailleerde grensbeschrijvingen, met opgave van bepaalde bomen, een molen, water, de begraafplaats enz. De oorkonde is vermoedelijk opgemaakt naar aanleiding van ruzies of onduidelijkheden over de rechten van de abdi en de begrenzingen. Door het maken van deze oorkonde konden alle rechten en aanspraken veiliggesteld worden.

Tips voor een script

Interessant voor het maken van een filmscript is de beschrijving van de everzwijnenjacht. De jacht was (naast de riddertoernooien) de grootste hobby van de edellieden in de middeleeuwen. Het was een 'gezellig' tijdverdrijf waarbij zij konden laten zien hoe sportief ze waren.

Knechten en dieren hielpen bij de jacht. Op klein wild als konijnen, hazen, fazanten en eenden joegen ze met speciaal getrainde valken. Voor de jacht op groter wild als herten, beren en everzwijnen werden getrainde jachthonden ingezet. Bij die kleine jacht mochten ook edelvrouwen meedoen, maar voor de grote jacht werd dat als te gevaarlijk beschouwd.

De jacht was niet alleen een 'leuke' vrijetijdsbesteding, maar ook nuttig. Middeleeuwers waren dol op het vlees van wilde dieren. En wat de jacht op everzwijnen betreft, die was noodzakelijk om de akkers van de boeren tegen dit wilde beest te beschermen. Als een familie everzwijnen een veld met rijp graan of groenten ontdekte, woelden ze het helemaal om en vreten hun buiken rond. Je moest dan niet proberen ze in je eenbe van je velden te verjagen, want als een everzwijn zich bedreigd voelt, verandert hij in een woeste vechtfjas. Hij wordt niet voor niets ook 'wild zwijn' genoemd. Er zijn verhalen bekend van reusachtige everzwijnen die jarenlang een bepaalde streek onveilig maakten. Dan was een groot gezelschap jagers (edelen en boeren) nodig om ze te vangen. Daarbij vielen geregeld slachtoffers onder de jagers.

Was het everzwijn waar volgens deze oorkonde jacht op gemaakt werd ook zo'n geduchte tegenstander? Schrijf een filmscript over de terreur die hij al een tijd rond Heeswijk zaaide en de moeizame jacht op hem door velden, bossen en rivieren.

Screenshot van de oorkonde over de gevaarlijke everzwijnenjacht

Oorkonde versus beeldscherm

Jongeren groeien op in een tijd waarin beeldschermen en boeken niet meer weg te denken zijn. De webquest 'Via een oude oorkonde naar Hollywood!' toont het belang van het op schrift stellen van afspraken en verhalen en laat leerlingen kennis maken met oorkonden en manuscripten als dragers van middeleeuwse teksten. In deze webquest laten leerlingen hun eigen tijd en de middeleeuwen samensmelten. Ze bestuderen een oude oorkonde: waarom is die geschreven, wat voor geschiedenis zit daar achter? Met de informatie uit het onderzoek bedenken ze een filmscript waarmee een beroemde regisseur uit Hollywood een spannende, grappige of romantische film kan gaan maken.

De doelgroep van de webquest is klas 1 en 2 van de onderbouw van het voortgezet onderwijs voor het schooltype VMBO-T, HAVO, VWO en kan worden ingezet bij de vakgebieden Geschiedenis, Nederlands en Drama. De webquest sluit nauw aan bij de kerndoelen van het primair en voortgezet onderwijs en bij de vensters van de cultuurhistorische canon. Deze digitale onderzoeksopdracht geeft invulling aan de tijdvakken Monniken en Ridders (500-1000) en Steden en Staten (1000-1500) én aan de canonvensters 'Hebban olla vogala: het Nederlands op schrift' (ca. 1100), 'Floris V: een graaf en ontevreden edelen' (1254-1296) en 'De Hanze: handelssteden in de Lage Landen' (1356-1450).

De tijdsinvestering bedraagt vier lessen en vier uren zelfstudie. De leerlingen werken individueel bij stap 1 en in groepen van maximaal vier leerlingen bij de stappen 2-3. Zij leveren een vragenlijst in, een (samenvatting van) een filmscript en een uitgewerkte filmscène.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met dr. Geertrui van Synghel, projectmanager van de Stichting Brabantse Bronnen: geertrui.vansynghel@home.nl.

Dit project is tot stand gekomen met financiële steun van de provincie Noord-Brabant, Streekraad Het Groene Woud De Meerij, Stichting Streekrekening Het Groene Woud, Cubiss en de Brabantse Netwerk Bibliotheek. Educatieve adviezen zijn verstrekt door Bram Peeters, docent geschiedenis en levensbeschouwing, Albert van der Kaap, leerplanontwikkelaar geschiedenis (histoforum.digischool.nl) en José Peijen, adviseur educatie Cubiss (www.cubiss.nl). De lay-out is verzorgd door Ingrid de Jong ([Cubiss](http://www.cubiss.nl)) en de webontwikkeling lag in handen van Diebert van Rhijn (www.huygens.knaw.nl) en Martijn Bruinsma ([Cubiss](http://www.cubiss.nl)).

